

Bài 57

KỸ THUẬT LẤY NƯỚC TIỂU ĐỂ THỬ NGHIỆM

MỤC TIÊU

1. Trình bày 3 mục đích của việc lấy nước tiểu để thử nghiệm.
2. Tiến hành được kỹ thuật lấy nước tiểu thử nghiệm đúng cách.
3. Kể các yếu tố quan trọng trong việc tiến hành kỹ thuật lấy nước tiểu xét nghiệm chính xác.

1. MỤC ĐÍCH

- Để đánh giá chức năng của thận.
- Tìm vi khuẩn hiện có trong nước tiểu.
- Để đánh giá các thành phần trong nước tiểu giúp chẩn đoán bệnh.

2. DỤNG CỤ

- Ống thử: vô trùng nếu thử nghiệm về vi trùng.
- Bình chứa đựng nước tiểu có vạch đo lường.
- Đèn cồn.
- Vải cao su.
- Bình phong.
- Một khay thông tiểu khi cần lấy nước tiểu vô trùng trên người bệnh nằm một chỗ: hôn mê, liệt nửa người.

3. DỌN DỆP DỤNG CỤ

- Xử lý các dụng cụ theo đúng quy trình khử khuẩn và tiệt khuẩn.
- Tất cả các mẫu nghiệm phải dán nhãn và làm phiếu thử gửi lên phòng xét nghiệm.

4. GHI HỒ SƠ

- Ngày giờ lấy mẫu nghiệm.
- Loại thử nghiệm.
- Tên điều dưỡng thực hiện.

Bảng 57.1. Bảng kiểm hướng dẫn học kỹ năng lấy nước tiểu làm xét nghiệm

STT	Nội dung	Ý nghĩa	Tiêu chuẩn cần đạt
1	Báo và giải thích cho người bệnh.	Tiến hành được thuận lợi và an toàn.	Người bệnh an tâm hợp tác.
	Hướng dẫn người bệnh vệ sinh bộ phận sinh dục sạch sẽ và cách lấy nước tiểu vào ống nghiệm. (bỏ phần nước tiểu đầu tiên, lấy nước tiểu giữa dòng và trực tiếp).	Nước tiểu lấy xét nghiệm được thuận chất.	Nếu người bệnh không tự làm được thì điều dưỡng có thể hỗ trợ.
3	Ghi tên người bệnh trên ống nghiệm.	Tránh sự nhầm lẫn.	Ghi rõ họ, tên, tuổi, số giường.
4	Gửi mẫu nghiệm lên phòng xét nghiệm, ghi phiếu theo dõi điều dưỡng.	Theo dõi và quản lý người bệnh.	Ghi lại những công việc đã làm.

Bảng 57.2. Bảng kiểm lượng giá thực hiện kỹ năng lấy nước tiểu làm xét nghiệm

STT	Nội dung	Thang điểm		
		0	1	2
1	Báo và giải thích cho người bệnh			
2	Hướng dẫn người bệnh vệ sinh bộ phận sinh dục sạch sẽ			
3	Hướng dẫn người bệnh cách lấy nước tiểu vào ống nghiệm. (Bỏ phần nước tiểu đầu tiên, lấy nước tiểu giữa dòng và trực tiếp)			
4	Thu dọn dụng cụ, rửa tay			
5	Ghi phiếu theo dõi điều dưỡng			
6	Gửi mẫu nghiệm lên phòng xét nghiệm ngay			
Tổng cộng				
Tổng số điểm đạt được				

Bảng 57.3. Bảng kiểm hướng dẫn học kỹ năng lấy nước tiểu 24 giờ làm xét nghiệm

STT	Nội dung	Ý nghĩa	Tiêu chuẩn cần đạt
1	Báo và giải thích cho người bệnh.	Tiến hành được thuận lợi và an toàn.	Người bệnh an tâm hợp tác.
2	Cho người bệnh đi tiểu hết và ghi nhận giờ.	Tính thời điểm bắt đầu.	Yêu cầu người bệnh tuân thủ theo để việc lấy nước tiểu được chính xác.
3	Dặn người bệnh sau đó mỗi khi đi tiểu đều chứa vào vật chứa có chia độ.		Vật chứa có chất chống phân hủy và có nắp đậy kín. Trên vật chứa ghi rõ tên họ người bệnh.
4	Để vật chứa nước tiểu nơi chỗ mát.	Làm chậm quá trình phân hủy của nước tiểu.	Đặt nơi vị trí an toàn tránh ngã đổ.
5	Sau 24 giờ cho người bệnh đi tiểu lần cuối vào vật chứa.	Lấy nước tiểu trong 24 giờ được chính xác.	
6	Đo số lượng nước tiểu - ghi nhận. Lấy mẫu nước tiểu theo yêu cầu.	Có kết quả xét nghiệm chính xác.	Lấy mẫu nghiệm chính xác.
7	Ghi tên người bệnh trên ống nghiệm.	Tránh sự nhầm lẫn.	Ghi rõ họ, tên, tuổi, số giường.
8	Gửi mẫu nghiệm lên phòng xét nghiệm, ghi phiếu theo dõi điều dưỡng.	Theo dõi và quản lý người bệnh.	Ghi lại những công việc đã làm.

Bảng 57.4. Bảng kiểm lượng giá thực hành kỹ năng: lấy nước tiểu 24 giờ làm xét nghiệm

STT	Nội dung	Thang điểm		
		0	1	2
1	Báo và giải thích cho người bệnh.			
2	Cho người bệnh đi tiểu hết và ghi nhận giờ.			
3	Dặn người bệnh sau đó mỗi khi đi tiểu đều chứa vào vật chứa có chia độ.			
4	Để vật chứa nước tiểu nơi chỗ mát.			
5	Sau 24 giờ cho người bệnh đi tiểu lần cuối vào vật chứa.			
6	Đo số lượng nước tiểu - ghi nhận. Lấy mẫu nước tiểu theo yêu cầu.			
7	Ghi tên người bệnh trên ống nghiệm.			
8	Gửi mẫu nghiệm lên phòng xét nghiệm, ghi phiếu theo dõi điều dưỡng.			

CÂU HỎI LƯỢNG GIÁ

Câu hỏi ngắn

1. Nêu mục đích kéo máu trên lam kính.
2. Nêu 2 mục đích thử phân.

Câu đúng sai

3. Kéo máu tìm ký sinh trùng sốt rét thực hiện khi người bệnh sốt $> 38,5$ oC.
4. Thông tiểu khi tìm vi khuẩn trong nước tiểu.
5. Xét nghiệm mủ để tìm vi khuẩn lao.
6. Xét nghiệm đờm trong phân để tìm vi khuẩn lao ở trẻ em.
7. Lấy máu thử về sinh hóa phải dây thắt mạch.

Câu đúng nhất

8. Lấy máu có chất chống đông phải lắc nhẹ để hòa tan máu trong:
 - A. 10 giây
 - B. 20 giây
 - C. 30 giây
 - D. 40 giây
 - E. 50 giây
9. Tìm ấu trùng giun chỉ lúc:
 - A. 12 giờ
 - B. 14 giờ
 - C. 16 giờ
 - D. 18 giờ
10. Cần lấy máu tĩnh mạch xét nghiệm thực hiện lúc:
 - A. Khi đang tiêm thuốc tĩnh mạch.
 - B. Khi đang tiêm truyền dung dịch.
 - C. Khi đang tiêm truyền máu.
 - D. A, B đúng.
 - E. A, B, C sai.

ĐÁP ÁN: 3. Đ 4. Đ 5. S 6. Đ 7. Đ 8. C 9. A 10. E